

(Фонд стратешке културе, 23.7.2010)

Међународни суд ОУН је 22. јула обелоданио консултативни закључак о законитости једнострано проглашене независности Косова. Суд је одлучио да декларација „не противуречи“ међународном праву. Међутим, поставља се питање: „не противуречи ли међународном праву“ и сама одлука Међународног суда?

Методика проналажења одговора на постављено питање Суду могла би бити једино оваква. Као прво, било је неопходно утврдити, на основу којих норми међународног права је та независност проглашена, и, друго, утврдити да ли је проглашење независности у складу са нормама међународног права. Међународни суд (МС) је, међутим, изабрао другачији приступ.

Ево прецизне формулације **одговора**, који је дао Суд (параграф 122): „Према томе, Суд утврђује, да усвајање декларације о проглашењу независности не крши било коју од примењивих норми међународног права“.

[\[1\]](#)

А сада се присетимо прецизне формулације **питања**: „Да ли је једнострано проглашење независности од стране привремених власти самоуправе Косова у складу са нормама међународног права?“

Као што видимо, МС ОУН је преформулисао упућено му питање. И то је учинио два пута. Као прво, у одговору Суда говори се не о *проглашењу независности*, већ о *усвајању изјаве о проглашењу независности*

, што су, наравно, апсолутно различите ствари. Друго, у свом одговору Међународни суд је додао речима „норми међународног права“ реч „примењивих“. Сам процес избора норми примењивих од непримењивих и јесте онај критични моменат, у коме се решава

кључно питање: искључи из примењивих норми само један акт и у резултату ћемо уместо одговора: „крши“ добити: „не крши“. Управо те манипулације са одвајањем *изјаве о проглашењу независности од проглашења независности „примењивошћу“* и представља централну копчу у **технологији којом судски орган ОУН обмањује јавност.**

Ампутирајући „непримењиве“ норме међународног права, МС ОУН је практично искључио све темељне норме савременог међународно-правног система: Повељу ОУН (забрана примене силе у циљу подривања територијалне целовитости држава), Декларацију принципа међународног права (принцип територијалне целовитости), Завршни Хелсиншки документ (принцип неповредивости граница). Из ког разлога? Па зато што се, тобоже, ти принципи односе само на државе. Таква логика значи, да се само државама забрањује да подривају територијалну целовитост и неповредивост граница, а за приватна лица или, рецимо, за косовске власти, то не важи. И управо на такав подли начин, искључивши све важеће норме међународног права из реда „примењивих на дати предмет“, Међународни суд извлачи закључак о томе, да „у међународном праву нема норми, које забрањују једнострано проглашење независности“. Као секиром истесано! Уосталом, то по ко зна који пут подвлачи, да ниво одлука МС ОУН све више и више опада.

Интересантно је истаћи, да је чак и после извршене ампутације међународног права, Суд морао прибећи још једној ампутацији. Суд је изједначио свој закључак о томе да „у међународном праву нема норми којима се забрањује једнострано проглашење независности“ са закључком о томе, да такво проглашење од стране косовских сепаратиста „не противуречи међународном праву“. А зар су ти закључци идентични? У крајњој линији, то је проблем избора правних концепција „Допуштено је све, што није забрањено“ и „Забрањено је све, што није допуштено“. Зашто је Суд изабрао прву? И зашто је одбацио другу? Зашто није извео, рецимо, овакав закључак: „Утврдивши да у међународном праву нема норми, које допуштају једнострано проглашење независности, Суд је закључио, да такво проглашење није у складу са нормама међународног права“?

У одлуци Суда има и низ других, апсолутно неутемељених тврдњи, на пример, о томе да је Резолуција СБ ОУН 1244 утврдила „специјални правни режим који...има предност у односу на српски правни режим“; или давање актима УНМИК снагу норми међународног права итд. Треба истаћи да одлука МС није донета једногласно. Петорица судија – потпредседник Суда Томка (Словачка), судија Корона (Сијера Лероне), Кит (Нови Зеланд), Беинун (Мароко) и руски судија Л.А.Скотњиков – гласали су против одлуке већине да се да и сам консултативни закључак. Ствар је у томе, што МС није у обавези да даје одговор на консултативни захтев и по мишљењу петорице наведених судија то је био управо тај случај када је МС био дужан да одбије давање одговора и уопште из

разлога што се косовски проблем разматра у Савету безбедности ОУН, који има приоритет у разматрању питања осигурања међународног мира и безбедности.

Што се тиче одлуке о главном питању – да ли је проглашење независности у складу са међународним правом – одлука је донета већином од 10 против 4 (истих оних пет, овог пута без новозеландског судије). При том је низ судија гласало на неочекиван начин. Што се тиче судија из земаља НАТО и њихових отворених савезника, све је јасно – сви су гласали онако како се и очекивало. Међутим, низ судија из земаља Латинске Америке и Африке нас је изненадило. На пример, судије из Мексика и Бразила су гласали ЗА одлуку, иако су њихове земље званично биле против. Судија из Сијера Леоне је, на против, гласао ПРОТИВ одлуке већине, без обзира што је његова земља признала независност Косова. Нарочито је „обрадовао“ судија из Сомалије А.Јусуф. Његова одавно већ непостојећа држава је признала Косово пре само два месеца. [2] Уосталом, треба истаћи неусаглашеност и у позицији делегације Руске Федерације с једне стране, и руског судије, са друге. У Генералној скупштини ОУН Русија је гласала да се предмет преда Међународном суду, а руски судија Л.Скотњиков се заложио за то, да МС и уопште не даје одговор.

Морамо обратити пажњу и на још једну чињеницу. Три дана до објављивања одлуке МС други међународни суд – трибунал за бившу Југославију, донео је одлуку о спровођењу „новог процеса“ против лидера сепаратистичке „Ослободилачке армије Косова“ (ОВК) Харадинаја, Балаја и Брахимија, који су раније ослобођени. То, свакако, није обична подударност. Србији је бачена шарена лажа у виду позивања на одговорност једног од главних злочинаца косовске кланице 90-их година. Треба рећи да идеја са „новим суђењем“ Харадинају није лишена извесне, макар и изопачене елегације. Као прво, „међународно правосуђе“ је имитирало слику и прилику независности: видите како је правично жалбено веће! (Иако у суштини та микронска координираност одлука два „независна“ међународна суда јесте бриљантан показатељ њихове реалне независности!). Друго, та одлука, по замисли газда Међународног трибунала за бившу Југославију – МС, помоћи ће да се ублажи први шок Србије због одлуке Међународног суда ОУН. Међутим, у суштини одлука МТБЈ мало шта значи на позадини одлуке МС. Ствар је у томе што „нови процес“ Харадинају не значи спровођење новог и целовитог суђења, већ само могућност да се саслушају додатни сведоци. И ништа неће сметати новом судском већу да поново ослободи Харадинаја. Замисао је изванредна: поновно ослобађање Харадинаја значиће и нови аргумент за „легитимизацију“ независности Косова.

Позиција многих држава о питању признавања Косова и о другим међународно-правним питањима директно је скопчана са проблемом незаконитости једностраног проглашења независности. Ампутација међународног права, коју је извршио Међународни суд ОУН,

Међународни суд ОУН и Косово: ампутација међународног права

Пише: Александар Мезјајев
петак, 23 јул 2010 19:24

довешће до новог бујања сепаратизма и распада држава. Акцент на распад (рушење) држава – омиљена је политика земаља, чије судије чине већину у Међународном суду. А то што је у тај прљави посао био увучен главни судски орган ОУН, говори о његовој даљој дискредитацији. По свој прилици, ускоро Међународни суд више неће бити и уопште потребан ником – ни представницима већине у садашњем саставу Суда, нити онима који су наивно рачунали на савесност највише судске инстанце ОУН.

[1] Полный текст решения Международного Суда см.: www.icj-cij.org

[2] Нельзя без умиления читать текст заявления правительства Сомали, в котором говорится, что оно высоко ценит «огромный вклад Республики Косово в обеспечение стабильности и мирного сосуществования на Балканах»!